

VERİ MADENCİLİĞİ

Farklı Sınıflandırma Yöntemleri

Prof. Dr. Şule Gündüz Öğüdücü

1

Konular

- Sınıflandırma yöntemleri
 - Örnek tabanlı yöntemler
 - k-En Yakın Komşu Yöntemi
 - Destek Vektör Makineleri
 - Öğörü
 - Eğri Uydurma
- Model Değerlendirme
- Öğrenme, sına, geçerleme kümelerini oluşturma
- Sınıflandırıcıları birleştirme

2

Örnek Tabanlı Yöntemler

- Örnek tabanlı sınıflandırma:
 - Öğrenme kümesi saklanır
 - Sınıflandırılacak yeni bir örnek geldiğinde öğrenme kümesi sınıf etiketini öngörmek için kullanılır (tembel (lazy) yöntemler)
- Yöntemler
 - k-en yakın komşu yöntemi

3

Örnek Tabanlı Yöntemler

Öğrenme Kümesi

Nit1		NitN	Sınıf
			A
			B
			B
			C
			A
			C
			B

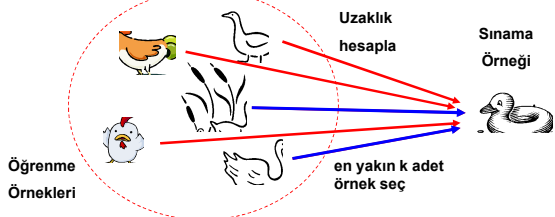
Yeni örnek

Nit1		NitN

4

En Yakın Komşu Yöntemi

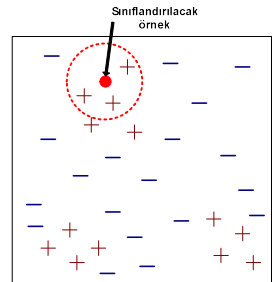
- Temel yaklaşım: Sınıflandırılmak istenen örneğe en yakın örnekleri bul.
Örnek: ördek gibi yürüyor, ördek gibi bağıyor
=> büyük olasılıkla ördek

5

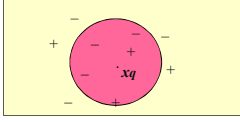
En Yakın Komşu Sınıflandırıcı

- Bütün örnekler n-boyutlu uzayda bir noktaya karşı düşürülür
- Nesneler arasındaki uzaklık (Öklid uzaklığı)
- Öğrenilen fonksiyon ayrık değerli veya gerçel değerli olabilir
- Ayrık değerli fonksiyonlarda k-komşu algoritması X_q örneğine en yakın k öğrenme örneğinde en çok görülen sınıf değerini verir
- Sürekli değerli fonksiyonlarda en yakın k öğrenme örneğinin ortalaması alınır

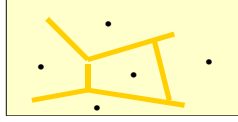

6

K-En Yakın Komşu Yöntemi

- x_q örneği 1-en yakın komşuya göre pozitif olarak, 5-en yakın komşuya göre negatif olarak sınıflandırılır

- Voronoi diyagramları: Her öğrenme örneğini çevreleyen dışbükey çokgenlerden oluşan karar yüzeyi

7

K-En Yakın Komşu Yöntemi

- Uzaklık-ağırlıklı k-en yakın komşu algoritması
 - Öğrenme kümesindeki örneklere (x_i), sınıflandırılmak istenen örneğe (x_q) olan uzaklıklarına göre ağırlıklar verilmesi
 - yakın örneklerin ağırlığı daha fazla $w \equiv \frac{1}{d(x_q, x_i)^2}$
- k-en yakın komşunun ortalaması alındığı için gürültülü veriden az etkileniyor
- İlgisiz nitelikler uzaklığı etkileyebilir
 - bu nitelikler uzaklık hesaplarında kullanılmayabilir

8

Konular

- Sınıflandırma yöntemleri
 - Örnek tabanlı yöntemler
 - k-En Yakın Komşu Yöntemi
 - Genetik Algoritmalar
 - Destek Vektör Makineleri
 - Öngörü
 - Eğri Uydurma
- Model Değerlendirme
- Öğrenme, sınam, geçerleme kümelerini oluşturma
- Sınıflandırıcıları birleştirme

9

Genetik Algoritmalar

- Optimizasyon amaçlı
- Bir başlangıç çözümü öneriyor, tekrarlanan her adımda daha iyi çözüm üretmeye çalışıyor.
- Doğal evrime ve en iyi olanın yaşamını sürdürmesine dayanıyor
- Çözümü birey olarak sunuyor.
- Birey: $I = I_1, I_2, \dots, I_n - I_j$ kullanılan alfabenin bir karakteri
- gen: I_j
- Toplum: Bireylerden oluşan küme

10

Genetik Algoritmalar

- Genetik Algoritmalar (GA) 5 parçadan oluşuyor:
 - Bireylerden oluşan bir başlangıç kümesi, P
 - Çaprazlama (Crossover): Bir anne babadan yeni bireyler üretmek için yapılan işlem
 - Mutasyon: Bir bireyi rastgele değiştirme
 - Uygunluk (fitness): En iyi bireyleri belirleme
 - Çaprazlama ve mutasyon tekniklerini uygulayan ve uygunluk fonksiyonuna göre toplum içindeki en iyi bireyleri seçen algoritma

11

Çaprazlama Örnekleri

000 000	000 111	000 000 00	000 111 00
111 111	111 000	111 111 11	111 000 11
Parents	Children	Parents	Children

a) Single Crossover

a) Multiple Crossover

12

Genetik Algoritma

```
Input:
P //Initial Population
Output:
P' //Improved Population
Genetic Algorithm:
//Illustrates Genetic Algorithm
repeat
  N = |P|;
  P' = {};
  repeat
    i1, i2 = select(P);
    o1, o2 = cross(i1, i2);
    o1 = mutate(o1);
    o2 = mutate(o2);
    P' = P' ∪ {o1, o2};
  until |P'| = N;
  P = P';
until termination criteria satisfied;
```

13

GA – Avantajlar, Dezavantajlar

- Avantaj
 - Paralel çalışabilir
 - NP karmaşık problem çözümlerine uygun
- Dezavantaj
 - Son kullanıcının modeli anlaması güç
 - Problemi GA ile çözmeye uygun hale getirmek zor
 - Uygunluk fonksiyonunu belirlemek zor
 - Çaprazlama ve mutasyon tekniklerini belirlemek zor

14

Konular

- Sınıflandırma yöntemleri
 - Örnek tabanlı yöntemler
 - k-En Yakın Komşu Yöntemi
 - Destek Vektör Makineleri
 - Öngörü
 - Eğri Uydurma
- Model Değerlendirme
- Öğrenme, sınama, geçerleme kümelerini oluşturma
- Sınıflandırıcıları birleştirme

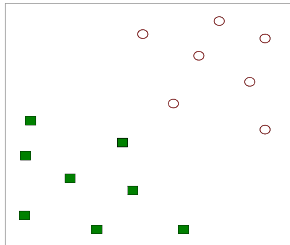
15

Destek Vektör Makineleri

- Hem doğrusal olarak ayırt edilebilen hem de edilemeyen veri kümesini sınıflandırabilir
- Doğrusal olmayan bir hiper düzlem ile n boyutlu veri kümesi m > n olacak şekilde m boyutlu yeni bir veri kümesine dönüştürülür
- Yüksek boyutta doğrusal sınıflandırma işlemi yapılır
- Uygun bir dönüşüm ile her zaman veri bir hiper düzlem ile iki sınıfa ayrılabilir
- Hiper düzleme en yakın öğrenme verileri destek vektörleri olarak adlandırılır

16

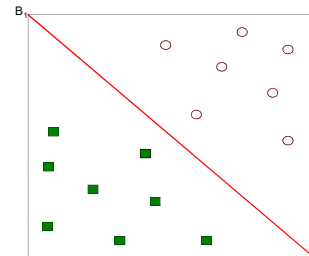
Destek Vektör Makineleri

- Destek Vektör Makineleri (Support Vector Machines SVM): Veriyi ayıracak doğrusal bir sınır

17

Destek Vektör Makineleri

- Bir çözüm

18

Eniyileme Problemi Çözümü

Çözüm

$$\mathbf{w} = \sum a_j y_j \mathbf{x}_j \quad b = y_k - \mathbf{w}^T \mathbf{x}_k \quad \forall \mathbf{x}_k, a_k \neq 0$$

Sınıflandırma fonksiyonu

$$f(\mathbf{x}) = \sum a_j y_j \mathbf{x}_j^T + b$$

y_i : $\mathbf{x}_i$ destek vektörünün sınıf etiketi

$\mathbf{x}^T$: sınıflandırılmak istenen örnek

- $f(\mathbf{x}) = 1$ ise $\mathbf{x}$ pozitif olarak, diğer durumlarda negatif olarak sınıflandırılıyor.

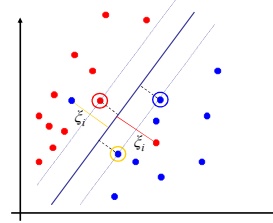
25

Destek Vektör Makineleri

Öğrenme kümesi doğrusal olarak ayrılmıyor

- ξ_i değişkenleri ekleniyor

$$\begin{aligned} (\mathbf{w} \cdot \mathbf{x}) + b &\geq +1 - \xi_i, \quad y_i = +1 \\ (\mathbf{w} \cdot \mathbf{x}) + b &\leq -1 - \xi_i, \quad y_i = -1 \\ \Rightarrow y_i (\mathbf{w} \cdot \mathbf{x} + b) &\geq +1 - \xi_i \\ \xi_i &\geq 0, \quad \forall i \end{aligned}$$

$$Lp = \frac{1}{2} \|\mathbf{w}\|^2 - C \left(\sum_{i=1}^N \xi_i \right)$$

Problem:

$a_1, \dots, a_N$ bulunması

$\sum a_i - \frac{1}{2} \sum \sum a_i a_j y_i y_j \mathbf{x}_i^T \mathbf{x}_j$ en büyük olacak

kısıtlar:

- (1) $\sum a_i y_i = 0$
- (2) $0 \leq a_i \leq C, \quad \forall a_i$

26

Eniyileme Problemi Çözümü

Çözüm

$$\begin{aligned} \mathbf{w} &= \sum a_j y_j \mathbf{x}_j \\ b &= y_k (1 - \xi_k) - \mathbf{w}^T \mathbf{x}_k, \quad k = \operatorname{argmax} a_k \end{aligned}$$

Sınıflandırma fonksiyonu

$$f(\mathbf{x}) = \sum a_j y_j \mathbf{x}_j^T + b$$

27

DVM Uygulamaları

- Boser, Guyon ve Vapnik tarafından 1992 yılında önerildi. 1990'ların sonlarına doğru yaygın olarak kullanılmaya başlandı
- DVM için en yaygın eniyileme algoritmaları SMO [Platt '99] ve SVM^{light} [Joachims' 99]

28

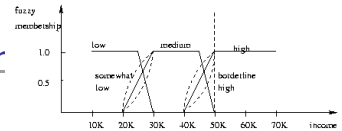
Konular

Sınıflandırma yöntemleri

- Örnek tabanlı yöntemler
 - k-En Yakın Komşu Yöntemi
- Genetik Algoritmalar
- Destek Vektör Makineleri
- Bulanık Küme Sınıflandırıcılar
- Öngörü
 - Eğri Uydurma
- Model Değerlendirme
- Öğrenme, sınama, geçerleme kümelerini oluşturma
- Sınıflandırıcıları birleştirme

29

Bulanık Küme Sınıflandırıcılar

- Bulanık mantık 0.0 ve 1.0 arasında gerçel değerler kullanarak üyelik dereceleri hesaplar
- Nitelik değerleri bulanık değerlere dönüştürülür
- Kurallar kümesi oluşturulur
- Yeni bir örneği sınıflandırmak için birden fazla kural kullanılır
- Her kuraldan gelen sonuç toplanır

30

Konular

- Sınıflandırma yöntemleri
 - Örnek tabanlı yöntemler
 - k-En Yakın Komşu Yöntemi
 - Destek Vektör Makineleri
 - Öngörü
 - Eğri Uydurma
- Model Değerlendirme
- Öğrenme, sınama, geçerleme kümelerini oluşturma
- Sınıflandırıcıları birleştirme

31

Öngörü

- Sınıflandırma problemleriyle aynı yaklaşım
 - model oluşturma
 - bilinmeyen değeri hesaplamak için modeli kullan
 - eğri uydurma
 - doğrusal
 - doğrusal olmayan
- Sınıflandırma ayrık değerli
- Öngörü sürekli değerli

32

Eğri Uydurma

- Doğrusal eğri uydurma:
 - en basit eğri uydurma yöntemi
 - veri doğrusal bir eğri ile modellenir.
 - veri kümesindeki niteliklerin doğrusal fonksiyonu
- öğrenme kümesindeki y_i sınıfından bir x_i örneği için çıkış
- karesel hatayı enküçültecek ağırlıkları bulma

$$y = w_0 + w_1 a_1 + w_2 a_2 + \dots + w_k a_k$$

$$y = w_0 x_{i0} + w_1 x_{i1} + w_2 x_{i2} + \dots + w_k x_{ik} = \sum_{j=0}^k w_j x_{ij}$$

$$\sum_{i=1}^n \left(y_i - \sum_{j=0}^k w_j x_{ij} \right)^2$$

33

Konular

- Sınıflandırma yöntemleri
- Model Değerlendirme
 - Hata oranı
 - Anma
 - Kesinlik
 - F-ölçütü
 - ROC eğrileri
- Öğrenme, sınama, geçerleme kümelerini oluşturma
- Sınıflandırıcıları birleştirme

34

Sınıflandırma Modelini Değerlendirme

- Model başarımını değerlendirme ölçütleri nelerdir?
 - Hata oranı
 - Anma
 - Kesinlik
 - F-ölçütü
- Farklı modellerin başarımı nasıl karşılaştırılır?
 - ROC

35

Sınıflandırma Hatası

- Sınıflandırma yöntemlerinin hatalarını ölçme
 - başarı: örnek doğru sınıfa atandı
 - hata: örnek yanlış sınıfa atandı
 - hata oranı: hata sayısının toplam örnek sayısına bölünmesi
- Hata oranı sınama kümesi kullanılarak hesaplanır

36

Model Başarımını Değerlendirme

- Model başarımını değerlendirme ölçütleri
 - modelin ne kadar doğru sınıflandırma yaptığını ölçer
 - hız, ölçeklenebilirlik gibi özellikleri değerlendirmez
- Karışıklık matrisi:

	ÖNGÖRÜLEN SINIF	
	Sınıf=1	Sınıf=-1
	Sınıf =1	Sınıf =-1
DOĞRU SINIF	a	b
	c	d

a: TP (true positive)
b: FN (false negative)
c: FP (false positive)
d: TN (true negative)

37

Model Başarımını Değerlendirme: Doğruluk

	ÖNGÖRÜLEN SINIF	
	+1	-1
	+1	-1
DOĞRU SINIF	a (TP)	b (FN)
	c (FP)	d (TN)

- Modelin başarımı:

$$\text{Dogruluk} = \frac{a+d}{a+b+c+d} = \frac{TP+TN}{TP+TN+FP+FN}$$

$$\text{Hata Oranı} = \frac{b+c}{a+b+c+d} = \frac{FN+FP}{TP+TN+FP+FN}$$

38

Örnek

Sınıflandırıcı A
TP=25 FN=25
FP=25 TN=25

Doğruluk=%50

Sınıflandırıcı B
TP=50 FN=0
FP=25 TN=25

Doğruluk=%75

Sınıflandırıcı C
TP=25 FN=25
FP=0 TN=50

Doğruluk=%75

- Hangi sınıflandırıcı daha iyi?
 - B ve C, A'dan daha iyi bir sınıflandırıcı
 - B, C'den daha iyi bir sınıflandırıcı mı?

39

Model Başarımını Değerlendirme: Kesinlik

	ÖNGÖRÜLEN SINIF	
	+1	-1
	+1	-1
DOĞRU SINIF	a (TP)	b (FN)
	c (FP)	d (TN)

$$\text{Kesinlik} = \frac{\text{Doğru sınıflandırılmış pozitif örnek sayısı}}{\text{Pozitif sınıflandırılmış örneklerin sayısı}}$$

$$= \frac{TP}{TP+FP}$$

40

Model Başarımını Değerlendirme: Anma

	ÖNGÖRÜLEN SINIF	
	+1	-1
	+1	-1
DOĞRU SINIF	a (TP)	b (FN)
	c (FP)	d (TN)

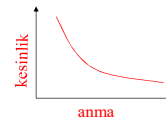
$$\text{Anma} = \frac{\text{Doğru sınıflandırılmış pozitif örnek sayısı}}{\text{Doğru pozitif oranı}}$$

$$= \frac{TP}{TP+FN}$$

41

Anma / Kesinlik

- A modeli B modelinden daha iyi anma ve kesinlik değerine sahipse A modeli daha iyi bir sınıflandırıcıdır.
- Kesinlik ve anma arasında ters orantı var.

42

Sınıflandırıcıları Karşılaştırma

- Doğruluk en basit ölçüt
- Kesinlik ve anma daha iyi ölçme sağlıyor
 - Model A'nın kesinliği model B'den daha iyi ancak model B'nin anma değeri model A'dan daha iyi olabilir.

43

Model Başarımını Değerlendirme: F-ölçütü

- F-ölçütü: Anma ve kesinliğin harmonik ortalamasını alır.

$$F\text{-ölçütü} = \frac{2 * \text{kesinlik} * \text{anma}}{\text{kesinlik} + \text{anma}}$$

44

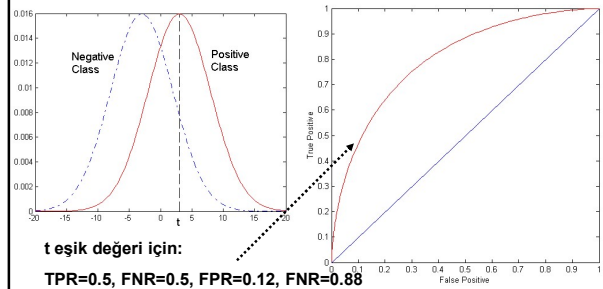
ROC (Receiver Operating Characteristic)

- İşaret işlemede bir algılayıcının, gürültülü bir kanalda doğru algılama oranının yanlış alarm oranına karşı çizdirilen grafiği (algılayıcı işletim eğrisi)
- Farklı sınıflandırıcıları karşılaştırmak için ROC eğrileri
- Doğru pozitif (TPR - y eksen) oranının yanlış pozitif (FPR - x eksen) oranına karşı çizdirilen grafiği
 - $TPR = TP / (TP + FN)$
 - $FPR = FP / (TN + FP)$
- ROC üzerindeki her nokta bir sınıflandırıcının oluşturduğu bir modele karşı düşer

45

ROC Eğrisi

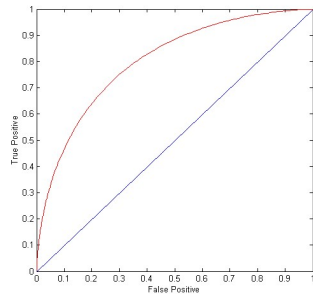
- iki sınıftan oluşan tek boyutlu bir veri kümesi (positive - negative)
- $x > t$ için her örnek pozitif olarak sınıflandırılıyor

ROC Eğrisi

(FPR, TPR)

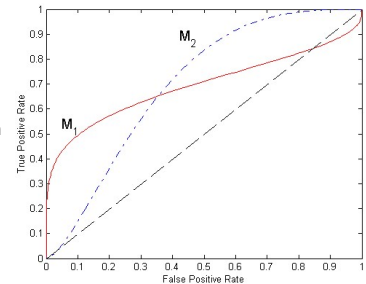
- (0,0): Bütün örneklerin negatif sınıflandırılması
- (1,1): Bütün örneklerin pozitif sınıflandırılması
- (0,1): ideal durum
- Çapraz çizgi:
 - Rastlantısal tahmin

47

ROC Eğrilerinin Kullanılması

- Farklı modelleri karşılaştırmak için
- M_1 veya M_2 birbirlerine üstünlük sağlamıyor
 - küçük FPR değerleri için M_1 daha iyi
 - büyük FPR değerleri için M_2 daha iyi
- ROC eğrisi altında kalan alan
 - ideal = 1
 - Rastlantısal tahmin=0.5

48

ROC Eğrisinin Çizilmesi

- Her örnek için $P(+|A)$ olasılığı hesaplanır
- $P(+|A)$ değeri azalarak sıralanır
- Her farklı $P(+|A)$ değeri için bir eşik değeri uygulanır
- Her eşik değeri için TP, FP, TN, FN hesaplanır

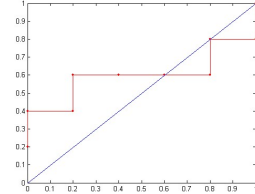
Örnek	$P(+ A)$	Sınıf
1	0.95	+
2	0.93	+
3	0.87	-
4	0.85	-
5	0.85	-
6	0.85	+
7	0.76	-
8	0.53	+
9	0.43	-
10	0.25	+

49

ROC Eğrisinin Çizilmesi

Class	+	-	+	-	-	-	+	-	+	+	-
TP	5	4	4	3	3	3	3	2	2	1	0
FP	5	5	4	4	3	2	1	1	0	0	0
TN	0	0	1	1	2	3	4	4	5	5	5
FN	0	1	1	2	2	2	2	3	3	4	5
TPR	1	0.8	0.8	0.6	0.6	0.6	0.6	0.4	0.4	0.2	0
FPR	1	1	0.8	0.8	0.6	0.4	0.2	0.2	0	0	0

ROC Eğrisi:

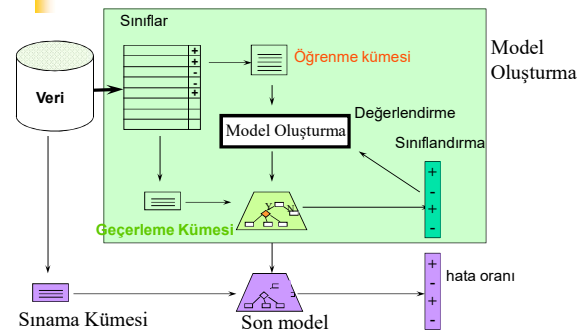
50

Model Parametrelerini Belirleme

- Sınama kümesi sınıflandırıcı oluşturmak için kullanılmaz
- Bazı sınıflandırıcılar modeli iki aşamada oluşturur
 - modeli oluştur
 - parametreleri ayarla
- Sınama kümesi parametreleri ayarlamak için kullanılmaz
- Uygun yöntem üç veri kümesi kullanma: öğrenme, geçerleme, sınama
 - geçerleme kümesi parametre ayarlamaları için kullanılır
 - model oluşturulduktan sonra öğrenme ve geçerleme kümesi son model oluşturmak için kullanılabilir

51

Sınıflandırma: Öğrenme, Geçerleme, Sınama

52

Model Başarımını Tahmin Etme

- Örnek: Doğruluğu %25 olan bir modelin gerçek başarımı ne kadardır?
 - Sınama kümesinin büyüklüğüne bağlı
- Sınıflandırma (hileli) yazı tura atmaya benziyor
 - tura doğru sınıflandırma (başarı), yazı yanlış sınıflandırma (başarısızlık)
- İstatistikte birbirinden bağımsız olayların başarı ya da başarısızlıkla sonuçlanmaları Bernoulli dağılımı ile modellenir.
- Gerçek başarı oranını belirlemek için istatistikte güven aralıkları tanımlanmıştır.

53

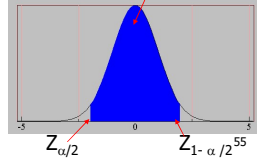
Güven Aralığı

- p belli bir güvenle belli bir aralıkta bulunmaktadır.
- Örnek: $N=1000$ olayda $S=750$ başarı sağlanmış.
 - Tahmin edilen başarı oranı: 75%
 - Gerçek başarıya ne kadar yakın
 - %80 güven ile $p \in [73,2 - 76,7]$
- Örnek: $N=100$ olayda $S=75$ başarı sağlanmış.
 - Tahmin edilen başarı oranı: 75%
 - Gerçek başarıya ne kadar yakın
 - %80 güven ile $p \in [69,1 - 80,1]$

54

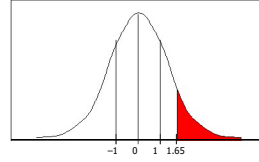
Ortalama Değer ve Varyans

- Başarı oranı p olan bir Bernoulli dağılımının ortalama değeri ve varyansı: $p, p(1-p)$
- N kere tekrarlanan bir deneyin beklenen başarı oranı $f=S/N$
- Büyük N değerleri için, f normal dağılım
- f için ortalama değer ve varyans: $p, p(1-p)/N$
- Ortalama değeri 0 ve varyansı 1 olan X rastlantı değişkeninin $\%c$ güven aralığı:
 $\Pr[-z \leq X \leq z] = c$
- Simetrik bir dağılım için:
 $\Pr[-z \leq X \leq z] = 1 - 2 \cdot \Pr[X \geq z]$

Güven Sınırları

- Ortalama değeri 0 ve varyansı 1 olan bir normal dağılımın güven sınırları

$\Pr[X \geq z]$	z
0.1%	3.09
0.5%	2.58
1%	2.33
5%	1.65
10%	1.28
20%	0.84
40%	0.25

- $\Pr[-1.65 \leq X \leq 1.65] = 1 - 2 \cdot \Pr[X \geq 1.65] = 90\%$
- f in ortalama değerinin 0, varyansının 1 olacak şekilde dönüştürülmesi gerekir.

56

Dönüşüm

- f in ortalama değerinin 0, varyansının 1 olacak şekilde dönüştürülmesi için

$$\frac{f - p}{\sqrt{p(1-p)/N}}$$

- Güven aralığı $\Pr\left[-z \leq \frac{f - p}{\sqrt{p(1-p)/N}} \leq z\right] = c$

- p 'nin değeri $p = \left(f + \frac{z^2}{2N} \pm z \sqrt{\frac{f}{N} - \frac{f^2}{N} + \frac{z^2}{4N^2}}\right) / \left(1 + \frac{z^2}{N}\right)$

57

Örnek

- $f = 75\%, N = 1000, c = 80\%$ ($z = 1.28$):
 $p \in [0.732 - 0.767]$

- $f = 75\%, N = 100, c = 80\%$ ($z = 1.28$):
 $p \in [0.691 - 0.801]$

$$p = \left(f + \frac{z^2}{2N} \pm z \sqrt{\frac{f}{N} - \frac{f^2}{N} + \frac{z^2}{4N^2}}\right) / \left(1 + \frac{z^2}{N}\right)$$

$\Pr[X \geq z]$	z
0.1%	3.09
0.5%	2.58
1%	2.33
5%	1.65
10%	1.28
20%	0.84
40%	0.25

58

Konular

- Sınıflandırma yöntemleri
- Model Değerlendirme
- Öğrenme, sınıma, geçerleme kümelerini oluşturma
 - holdout
 - k-kat çapraz geçerleme
 - Bootstrap
- Sınıflandırıcıları birleştirme

59

Verinin Dengesiz Dağılımı

- Küçük veya dengesiz veri kümeleri için örnekler tanımlayıcı olmayabilir
- Veri içinde bazı sınıflardan çok az örnek olabilir
 - tıbbi veriler: %90 sağlıklı, %10 hastalık
 - elektronik ticaret: %99 alışveriş yapmamış, %1 alışveriş yapmış
 - güvenlik: %99 sahtekarlık yapmamış, %1 sahtekarlık yapmış
- Örnek: Sınıf1: 9990 örnek, Sınıf2: 10 örnek
 - bütün örnekleri sınıf1'e atayan bir sınıflandırıcının hata oranı: $9990 / 10000 = \%99.9$
 - hata oranı yanıltıcı bir ölçüt olabilir

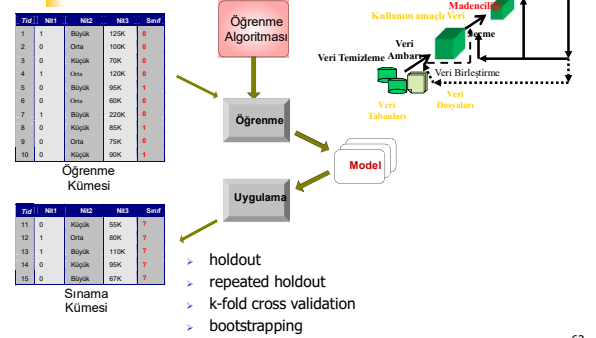
60

Dengeli Dağılım Nasıl Sağlanır?

- Veri kümesinde iki sınıf varsa
 - iki sınıfın eşit dağıldığı bir veri kümesi oluştur
 - Az örneği olan sınıftan istenen sayıda rasgele örnekler seç
 - Çok örneği olan sınıftan aynı sayıda örnekleri ekle
- Veri kümesinde iki sınıftan fazla sınıf varsa
 - Öğrenme ve sınamaya kümesini farklı sınıflardan aynı sayıda örnek olacak şekilde oluştur

61

Örnek

62

Büyük Veri Kümelerinde Değerlendirme

- Veri dağılımı dengeli ise: Veri kümesindeki örnek sayısı ve her sınıfa ait örnek sayısı fazla ise basit bir değerlendirme yeterli
 - holdout** yöntemi: Belli sayıda örnek sınamaya için ayrılır, geriye kalan örnekler öğrenme için kullanılır
 - genelde veri kümesinin 2/3'ü öğrenme, 1/3'ü sınamaya kümesi olarak ayrılır
 - öğrenme kümesi kullanılarak model oluşturulur ve sınamaya kümesi kullanılarak model değerlendirilir

63

Tekrarlı Holdout Yöntemini

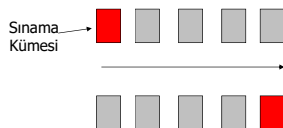
- Veri kümesini farklı altkümelere bölerek holdout yöntemini tekrarlama
 - Her eğitim işleminde veri kümesinin belli bir bölümü öğrenme kümesi olarak rasgele ayrılır
 - Modelin hata oranı, işlemler sonunda elde edilen modellerin hata oranlarının ortalaması
- Problem: Farklı eğitim işlemlerindeki sınamaya kümeleri örtüşebilir

64

k-Kat Çapraz Geçerleme

- Veri kümesi eşit boyutta k adet farklı gruba ayrılır.

- Bir grup sınamaya, diğerleri öğrenme için ayrılır.

- Her grup bir kere sınamaya kümesi olacak şekilde deneyler k kere tekrarlanır.

65

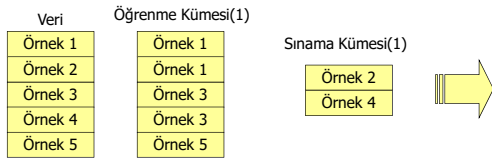
Biri Hariç Çapraz Geçerleme

- k -kat çapraz geçerlemenin özel hali
 - k sayısı veri kümesindeki örnek sayısına (N) eşit
- Model $N-1$ örnek üzerinde eğitilir, dışarıda bırakılan 1 örnek üzerinde sınanır
- Bu işlem her örnek 1 kez sınamaya için kullanılacak şekilde tekrarlanır
 - model N kez eğitilir
- Model başarımı denemelerin başarımının ortalaması
- Verinin en etkin şekilde kullanımı

66

Bootstrap Yöntemi

- Veri kümesinden yerine koyma yöntemi ile örnekler seçilerek öğrenme kümesi oluşturulur
 - N örnekten oluşan veri kümesinden yerine koyarak N örnek seçilir
 - Bu küme öğrenme kümesi olarak kullanılır
 - Öğrenme kümesinde yer almayan örnekler sinama kümesi olarak kullanılır

67

0.632 bootstrap

- N örnekten oluşan bir veri kümesinde bir örneğin seçilmeme olasılığı: $1 - \frac{1}{N}$

- Sinama kümesinde yer alma olasılığı:

$$\left(1 - \frac{1}{N}\right)^N \approx e^{-1} = 0.368$$

- Öğrenme kümesi veri kümesindeki örneklerin %63,2'sinden oluşuyor

68

Bootstrap Yönteminde Model Hatasını Belirleme

- Model başarımını sadece sinama kümesi kullanarak belirleme kötümser bir yaklaşım
 - model örneklerin sadece $\sim 63\%$ 'lük bölümüyle eğitiliyor
- Model başarımı hem öğrenme kümesindeki hem de sinama kümesindeki başarımla değerlendirilir

$$hata = 0,632 \cdot hata_{(sinama)} + 0,368 \cdot hata_{(öğrenme)}$$
- İşlem birkaç kez tekrarlanarak hatanın ortalaması alınır.

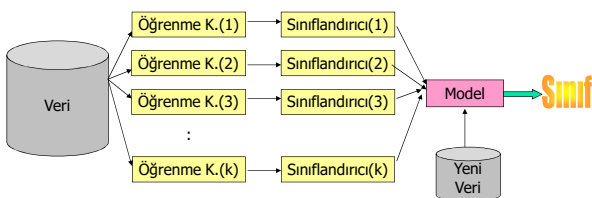
69

Konular

- Sınıflandırma yöntemleri
- Model Değerlendirme
- Öğrenme, sinama, geçerleme kümelerini oluşturma
- Sınıflandırıcıları birleştirme
 - Bagging
 - Boosting

70

Model Başarımını Artırma

- Bir grup sınıflandırıcı kullanma
 - Bagging
 - Boosting

71

Bagging

- N örnekten oluşan bir veri kümesinde bootstrap yöntemi ile T örnek seç
- Bu işlemi k öğrenme kümesi oluşturmak üzere tekrarla
- Aynı sınıflandırma algoritmasını k öğrenme kümesi üzerinde kullanarak k adet sınıflandırıcı oluştur
- Yeni bir örneği sınıflandırmak için her sınıflandırıcının sonucunu öğren
- Yeni örnek en çok hangi sınıfa atanmışsa o sınıfın etiketiyle etiketlenir.

72

Boosting

- Öğrenme kümesindeki her örneğin bir ağırlığı var
- Her öğrenme işleminden sonra, her sınıflandırıcı için yapılan sınıflandırma hatasına bağlı olarak örneklerin ağırlığı güncelleniyor
- Yeni bir örneği sınıflandırmak için her sınıflandırıcının doğruluğuna bağlı olarak ağırlıklı ortalaması alınıyor.

73